

drenáže řídí pravidly pro léčbu poranění močového měchýře. V této souvislosti se uvádí možnost časného (do šesti týdnů) či odloženého (po třech měsících) operačního řešení. Časná operace se provádí vzácně jen u stabilizovaného stavu pacienta s krátkým defektem, bez změn na hrázi, kterého lze umístit do litotomické polohy, a odložený výkon se tudíž považuje za standardní postup (11). Obecně platí, že možnost časně resutury je lepší než odložený re-alignment ve všech možných kombinacích času provedení a rozsahu výkonu. Rozhoduje opět celkový stav, prognóza, výskyt komplikací a riziko invalidizace. Tupá poranění s poškozením okolních orgánů a uretry (roztržení prostaty, perforace hrdla močového měchýře) se řeší nejčastěji operačně a rekonstrukce uretry je přidružený výkon. Opět je možná kompletní rekonstrukce se zavedením katétru a epicystostomie, sblížení okrajů, marsupializace nebo ponechání ošetření uretry na druhou dobu. V některých případech je potřeba provést prostatektomii s uretrovezikální anastomózou či zaslepení uretry/hrdla močového měchýře a suprapubickou derivaci moče. Výsledek jakékoliv instrumentace a rekonstrukce se kontroluje po odstranění katétru nebo před vyjmutím epicystostomie. Poranění ženské močové trubice je naopak vhodnější operovat časně (do sedmi dnů) než později (12). Jinak platí stejná pravidla jako u mužů.

Otevřené poranění obvykle vždy vyžaduje zavedení katétru, při větším rozsahu i epicystostomie a v ideálním případě operační revizi se suturou při zachování všech obecných pravidel pro léčbu tohoto druhu poranění. Minimální péče opět spočívá v zastavení krvácení (často jen kompresí nebo hemostatiky či lepidly), případném odstranění nekrotických tkání, suprapubické drenáží močového měchýře a odložení definitivního řešení či ponechání rány na hojení per secundam. Podobná pravidla platí i pro amputační poranění, kdy je v ideální situaci indikována co nejrychlejší a nejpresnější replantace, ale pokud to situace neumožní, postupuje se jako u otevřených poranění. Poranění spojená s působením jiných fyzikálních faktorů (horko, záření, chlad, rozdrčení) pak vyžadují multioborovou a často velmi specializovanou péči s primárním transportem do zařízení, kde lze uve-

denou péči zajistit. Pokud to není možné, je nutno zajistit stabilizaci pacienta, provést základní ošetření a co nejrychlejší sekundární transport nemocného či přivolání specialisty na místo ošetření.

KOMPLIKACE A SLEDOVÁNÍ

Kromě obecných komplikací při úrazech (trombóza, embolie, krvácení, infekce, imobilizace) a hojení poranění močových cest (striktury, píštěle, deformace) může poškození uretry vést k inkontinenci moče, rozvoji příznaků dolních močových cest, erektilní dysfunkce či trvalému zavedení močového katétru, epicystostomie nebo dokonce urostomie. Jejich řešení přesahuje rámec tohoto článku, ale mezi základní pravidla platí co nejspolehlivější a nejpresnější zhojení defektu sliznice a stěny uretry, jenž někdy zajistí pouhé zavedení drenáže dolních močových cest. Jindy je potřeba sutura či rozsáhlejší rekonstrukce, a to často ve více dobách. Sledování slouží ke zhodnocení výsledků prvotního ošetření, rozhodnutí o případných dalších vyšetřeních a výkonech a dlouhodobě ke zhodnocení následků poranění. Nejčastěji se používají stejná vyšetření jako při akutní diagnostice. Podobně jako je uvedeno při akutní léčbě, je potřeba pokročilé případy centralizovat a vyžadují spolupráci několika odborností. Jen tento postup zajistí nejvyšší možnou úspěšnost dlouhodobé a komplexní péče, jenž je často celoživotní. Součástí této péče je samozřejmě i pečlivé sledování a řešení pozdních následků a komplikací.

ZÁVĚR

Poranění močové trubice je oblast traumatologie, kde má urologie rozhodující postavení. Proto je nutné znát jejich diagnostiku a léčbu, a to zejména v akutní fázi. Za důležité je nutno považovat i znalost možností svého pracoviště a potřebu odeslat pacienta na pracoviště s dostatečnými zkušenostmi a vybavením. Právě organizace a kvalita procesu často rozhoduje o definitivním výsledku, který v případě nesprávného postupu může mít závažné a trvalé následky.